

Původně jsem nechtěl psát disertaci o problematice moravské správy ve 13. století, čase velkého pohybu a dalekosáhlých proměn. Jak jsem se však stále častěji této problematice dotýkal, zjišťoval jsem, že některým momentům nerozumím a nemohu, žel, ani najít poučení u starších autorů. Proto jsem se postupně věnoval otázce podkomořského úřadu, poté poměrům interregna, pak, v části nejobsažnější, zemskému soudnictví a zcela na závěr lovčím. Dnešní seřazení kapitol proto neodráží chronologii pracovního postupu, ale spíše logickou návaznost celků, snad s výjimkou událostí interregna, které představují poněkud autonomní oddíl. Předkládaná práce neukazuje celkový obraz správy a soudnictví na středověké Moravě, její těžiště spočívá právě ve zlomovém 13. století s více či méně častými průhledy do staledních sousedních - 12. a 14. Pracoval jsem na základě pramenů, protože tento způsob jsem pokládal za jediný možný a jediný, který může přinést nové pohledy na danou tematiku. Nevylučuji, že některé závěry vyvolají diskusi. Budu se na ni docela těšit. Nemohl jsem se zároveň zabývat záležitostmi církevní správy, jak by možná evokoval můj odborný zájem o dějiny církve, protože jde o velice obsažnou látku, jejíž zpracování by představovalo v podstatě samostatnou, velmi rozsáhlou práci. I když se tato problematika se světskou správou na mnoha místech stýká a prostupuje se navzájem, přece jen nebylo pro moji práci nezbytné řešit strukturu církevní správy zcela od základu, jako se tomu ukázalo v případě správy světské. Pokud se projevila nutnost zaujmát stanovisko k názorům jiných historiků, resp. s nimi polemizovat, děje se tak přímo v textu nebo v poznámkách. Na obeznámenost se staršími interpreta-

cemi jsem tedy nerezignoval, zvláštní kapitola hodnotící dřívější literaturu by se však vzhledem k obsáhlosti tématu mohla stát další samostatnou prací a proto od ní bylo naprosto programově upuštěno. Práce byla v hrubých rysech dokončena v létě roku 1999, definitivní verze disertační práce pod názvem Soudy, úřady a Morava ve 13. století. Několik kapitol z dějin správy země, zemského soudnictví a panovnické komory nese datum 9. září 1999 a obhájena byla na FF MU dne 28. ledna 2000. V dalších měsících pak došlo k některým drobným doplňkům a úpravám, jakož i ke změně názvu.

V každém případě děkuji za laskavou trpělivost a ochotu rozmlouvat o problémech prof. dr. Jaroslavu Mezníkovi, dále oběma posuzovatelům, prof. dr. Josefu Váلكovi a doc. dr. Josefu Žemličkovi, za cenné připomínky a hodnocení, i prof. dr. Janu Janákovi nejen jako předsedovi komise, ale zároveň předsedovi Matice moravské, která se společně s filosofickou fakultou ujala vydání práce; přínosnými pro mne ovšem byly i četné neformální diskuse s kolegy z našeho brněnského historického pracoviště. Práci věnuji Rudolfovi Kossovi a všem historikům, jejichž objevy byly smeteny nepřízní osudu a mocných tohoto světa, a dále všem svým předkům, kteří se vydání této práce nedočkali.

V Brně na Kamenném vrchu, 7. září 2000

Autor